

PRAWO SPADKOWE

**Fundacja Spe
Salvi**

CO TO JEST SPADEK?

Jest to ogół praw i obowiązków zmarłego, który przechodzi na jego spadkobierców w drodze dziedziczenia. Oznacza to, że spadek obejmuje nie tylko majątek, ale również długi.

Prawo do spadku nabywa się w momencie jego otwarcia (śmierci zmarłego) lub otwarcia testamentu (jeśli spadkodawca spisał swoją ostatnią wolę). Można spadek:

- odrzucić,
- przyjąć wprost – z pełną odpowiedzialnością za długi,
- przyjąć z dobrodziejstwem inwentarza – z ograniczeniem odpowiedzialności za zobowiązania zmarłego do wartości odziedziczonego spadku.

Na złożenie oświadczenia jest 6 miesięcy, a termin ten liczy się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Jeśli nie podjęto żadnych kroków, spadek uznaje się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Prawo spadkowe stanowi, że majątek spadkowy można nabyć na podstawie dziedziczenia ustawowego lub testamentu.

Dziedziczenia ustawowe to zbiór zasad określający kolejność dziedziczenia po osobie zmarłej przez określonych członków jej najbliższej rodziny (małżonek i dzieci, w dalszej kolejności rodzice, rodzeństwo, dziadkowie itd.)

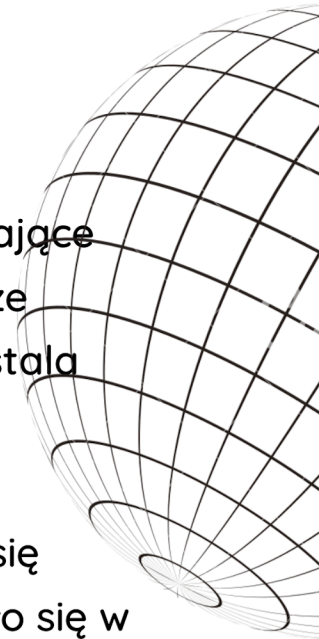
STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU

Stwierdzenie nabycia spadku to postanowienie potwierdzające prawa poszczególnych osób do majątku po zmarłym. Może wydać je tylko sąd po przeprowadzeniu postępowania. Ustala wówczas, kto jest spadkobiercą oraz w jakich częściach poszczególne osoby dziedziczą majątek.

Samo stwierdzenie nabycia spadku nie powoduje, że jest się spadkobiercą. Potwierdza to jedynie prawa, które uzyskało się w chwili śmierci spadkodawcy.

Samo złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku zwykle nie wystarczy, by swobodnie dysponować majątkiem po zmarłym. W wielu sytuacjach należy dodatkowo udowodnić swoje prawa. Dysponując postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, można m.in.:

- wypłacić pieniądze z konta zmarłego,
- sprzedać nieruchomość po zmarłym,
- wpisać siebie jako właściciela nieruchomości odziedziczonej po zmarłym do księgi wieczystej

STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU A AKT POŚWIADCZENIA DZIEDZICZENIA

Stwierdzenie nabycia spadku, oprócz drogi sądowej można przeprowadzić także u notariusza, który wyda tzw. akt poświadczenia dziedziczenia.

Sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia jest mniej czasochłonne. Nie ma potrzeby czekać na wyznaczenie terminu posiedzenia sądu.

W celu sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia można udać się do dowolnego notariusza, bez znaczenia jest, gdzie przed śmiercią mieszkał spadkodawca. W przeciwieństwie do stwierdzenia nabycia spadku, gdzie wniosek należy skierować do sądu ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy.

Akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany przez notariusza jest jednak droższy niż postępowanie sądowe. Są ponadto jeszcze inne ograniczenia tj:

- spadkobiercy muszą być zgodni co do tego, kto ma prawo do spadku i w jakiej części,
- u notariusza muszą się stawić wszystkie wymagane osoby, a więc takie, które mogą zostać:
 - spadkobiercami ustawowymi,
 - spadkobiercami testamentowymi,
 - zapisobiorcami windykacyjnymi,

Jeśli istnieją jakiegokolwiek spory co do tego, kto dziedziczy i w jakiej części albo nie wszystkie osoby mogą stawić się u notariusza, pozostaje tylko droga sądowa.

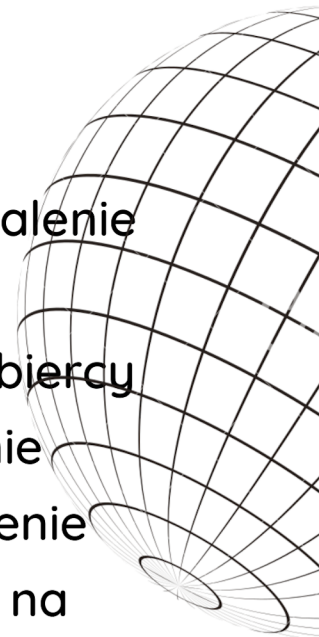
CZYM JEST DZIAŁ SPADKU?

Dział spadku to nic innego jak zniesienie współwłasności między spadkobiercami czyli ustalenie kto dziedziczy jakie składniki majątku.

Dział spadku nie jest obowiązkowy. Jeśli spadkobiercy są zgodni co do tego, jak zarządzać spadkiem, nie muszą decydować się na ten krok. Przeprowadzenie jednak działu spadku jest najlepszym sposobem na uniknięcie potencjalnych konfliktów w przyszłości, jeśli spadkobiercy zmieniliby zdanie co do wspólnego zarządu spadkiem bądź w sytuacji kiedy doszliby nowi spadkobiercy.

Wyróżniamy 3 rodzaje działu spadku: fizyczny, cywilny i z obowiązkiem spłaty:

- podział fizyczny – podział poszczególnych składników spadku zgodnie z udziałami,
- podział cywilny – sprzedaż majątku po zmarłym i podzielenie się uzyskanymi pieniędzmi,
- przyznanie składników majątku na własność z obowiązkiem spłaty pozostałych spadkobierców.

ZACHOWEK

Zachowek to instytucja prawa cywilnego, która reguluje kwestię dziedziczenia w przypadku, gdy spadkodawca nie uwzględnił w testamencie swoich najbliższych krewnych, albo też dokonał na ich niekorzyść darowizny lub innych czynności zmniejszających ich przyszłe dziedziczenie.

Jest to minimalna wartość, jaką najbliżsi krewni zmarłego spadkodawcy muszą otrzymać po jego śmierci, niezależnie od tego, co zostało określone w testamencie.

Kiedy można żądać zachowku?

Jeśli osoba jest żoną/mężem, dzieckiem, rodzeństwem, rodzicem lub wnukiem spadkodawcy, a zostanie pominięta w testamencie, to w takim przypadku może żądać zachowku. Zachowek ma na celu ochronę tych najbliższych krewnych spadkodawcy, którzy zostali pominięci w testamencie.

ZACHOWEK

Kiedy można utracić prawo do zachowku?

Osoby, które zostały wykluczone z dziedziczenia w testamencie, uznane za niegodne dziedziczenia lub odrzuciły spadek, nie mogą ubiegać się o zachówek. To samo dotyczy osób, które zgodziły się na zrzeczenie się prawa do dziedziczenia, podpisując umowę ze zmarłym. Ponadto, prawo do zachowku traci żona lub mąż, jeśli spadkodawca przed śmiercią wystąpił o rozwód lub separację z winy współmałżonka.

Spadkodawca może skutecznie wydziedziczyć spadkobiercę ustawowego który:

1. wbrew woli spadkodawcy postępował uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego,
2. dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci,
3. uporczywie nie dopełniał względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

ZACHOWEK

Zobowiązani do zapłaty z tytułu zachowku są:

- spadkobiercy powołani do dziedziczenia,
- osoby, na rzecz których spadkodawca ustanowił zapis windykacyjny.

Wysokość zachowku:

Uprawnionemu, który jest trwale niezdolny do pracy, oraz małoletniemu zstępnemu należy się $\frac{2}{3}$ udziału spadkowego, który przypadłby mu przy dziedziczeniu ustawowym. Wszystkim pozostałym należy się $\frac{1}{2}$ udziału spadkowego, który przypadłby im przy dziedziczeniu ustawowym.

Osoba uprawniona do zachowku ma roszczenie do spadkobierców o zapłatę. Pozew należy wnieść do sądu właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić to przed sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część.

Czas na złożenie powództwa o zachówek jest ograniczony czas – wynosi on 5 lat od chwili otwarcia spadku czyli od śmierci spadkobiercy.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

Udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

- 1. telefonicznie pod numerem telefonu: 85 869 66 99 - czynny w godzinach pracy Urzędu,**
- 2. e-mialowo: darmowapomoc@um.bialystok.pl,**
- 3. pod adresem: np.ms.gov.pl.**

